

Република Србија
ГРАД ЧАЧАК
Градско веће
Број: 06-217/2022-III
20. децембар 2022. године
ЧАЧАК

СКУПШТИНА ГРАДА ЧАЧКА

На основу члана 46. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“ бр.129/2007, 83/2014 – др. закон и 101/2016 – др. Закон, 47/2018 и 111/2021-др закон) и члана 84. Статута града Чачка („Сл.лист града Чачка“ бр. 6/2019),

Градско веће града Чачка, на седници одржаној 20. децембра 2022. године, утврдило је

ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА ЗА 2023. ГОДИНУ

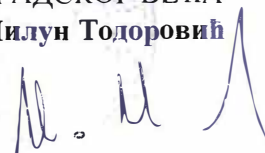
па предлаже Скупштини да донесе

ОДЛУКУ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА ЗА 2023. ГОДИНУ

у тексту који је достављен одборницима за седницу Скупштине.

Известилац на седници Скупштине је Бранимирка Радосавчевић, директор Центра за социјални рад града Чачка.

ПРЕДСЕДНИК
ГРАДСКОГ ВЕЋА
Милун Тодоровић

На основу члана 54. Статута града Чачка („Сл. лист града Чачка“ бр.6/2019),
Скупштина града Чачка, на седници одржаној _____, донела је

**ОДЛУКУ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА
ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА ЗА 2023. ГОДИНУ**

I

ДАЈЕ СЕ сагласност на Програм рада Центра за социјални рад града Чачка за 2023. годину, који је донео Управни одбор Центра за социјални рад града Чачка, на седници одржаној 1. децембра 2022. године, број 02-XXII-У-2/2022.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном листу града Чачка“.

СКУПШТИНА ГРАДА ЧАЧКА

Број: _____

ПРЕДСЕДНИК
Скупштине града Чачка
Игор Трифуновић

ПРИМЉЕНО: 05. 12. 2022
ГРАД ЧАЧАК
ГРАДСКА УПРАВА
ПИСАРНИЦА ЧАЧАК

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА
32000 ЧАЧАК, Кнеза Милоша 1, Тел: +381(0)32 341-233, Факс: (032) 223-358, e-mail: csrcačak@gmail.com

СКУПШТИНА ГРАДА ЧАЧКА

Предмет: Достављање годишњег Програма рада Центра за социјални рад града Чачка за 2023. годину.

У прилогу вам достављамо:

Програм рада Центра за социјални рад града Чачка за 2023. годину, који је разматран и једногласно без примедби донет на седници Управног одбора Центра за социјални рад града Чачка дана 01.12.2022. године под бројем 02-XXII-У-2/2022.

С поштовањем,

ДИРЕКТОР

Бранимирка Радосавчевић, дипл. социолог

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
ГРАДА ЧАЧКА
БРОЈ: 02- XXII-У- 2/2022
ЧАЧАК, 01.12.2022. године

Управни одбор Центра за социјални рад града Чачка на седници одржаној дана 01.12.2022. године, упознат је са предлогом Програма рада Центра за социјални рад града Чачка за 2023. годину, па је у складу са чл. 34. Статута Центра за социјални рад града Чачка донео

О Д Л У К У

ДОНОСИ СЕ Програм рада Центра за социјални рад града Чачка за 2023. годину у свему према материјалу који чини саставни део ове одлуке.

 Председник Управног одбора
Драгиша Петковић, Сц. Ст. машински инжењер

Доставити:
- другим институцијама по потреби
- архиви

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА
32000 ЧАЧАК, Кнеза Милоша 1, тел: +381(0)32 341-233, факс: (032)323-358, e-mail: office@csrcacak.rs

ПРОГРАМ РАДА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА ЗА 2023. ГОДИНУ

Децембар, 2022. године

Садржај:

1. Увод	2
2. Социјално-демографске карактеристике и трендови	2
3. Делатност и организација	13
3.1. Организациона шема Центра за социјални рад града Чачка	17
3.2. План стручног усавршавања	19
3.3. Унапређење пословања и доступности услуга корисницима	20
4. Заштита посебно осетљивих друштвених група	23
4.1. Заштита деце и младих	23
4.2. Заштита одраслих и старих	25
4.3. Спровођење управно-правних послова у породичној заштити, материјална подршка и послови планирања и развоја	28
5. Реализација права и услуга у социјалној заштити из надлежности града	29

1. УВОД

Полазна основа за сачињавање Програма рада Центра за социјални рад града Чачка (у даљем тексту Центар) за 2023. годину је законима прописана надлежност и делокруг рада, реализована социјална и породично-правна заштита у претходном периоду, као и укупно социо-економско стање у локалној заједници и друштву.

Сваки грађанин и грађанка Републике Србије којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту која укључује: право на социјалну помоћ која омогућава достојанствен живот, право на делотворан приступ услугама и добрима и право на заштиту од сиромаштва и социјалне искључености.

Оперативно планирање социјалне заштите из надлежности Центра има за циљ да обезбеди економски одржив, а истовремено социјално прихватљив ниво заштите угрожених и посебно осетљивих група и појединаца, и да промовише једнакост, друштвену кохезију и социјално укључивање.

Центар као кључна установа социјалне заштите ће у 2023. години спроводити стручне и управне поступке и доносити одлуке о остваривању права и пружању услуга социјалне заштите и, као орган старатељства, примењивати мере породично-правне заштите као вид помоћи и подршке појединцима и породицама ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба.

Делатност Центра планира се у правцу остваривања циљева социјалне заштите. Центар одлучује о остваривању права корисника и пружању услуга корисницима у складу са Законом о социјалној заштити („Сл. Гласник РС“ бр. 24/2011 и 117/2022, Одлука УС), Породичним законом („Сл. Гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015), Законом о спречавању насиља у породици („Сл. Гласник РС“ бр. 94/2016), Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица („Сл. Гласник РС“ бр.85/2015), и прописима донетим на основу закона. У вршењу јавних овлашћења Центар као установа социјалне заштите и као орган старатељства поступа у складу са нормативима и стандардима утврђеним Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у центру за социјални рад („Сл. гласник РС“ бр. 59/2008, 37/2010, 39/2011, 1/2012, 51/2019, 13/2020 и 83/2022). Део задатака Центра произилази из Одлуке о правима и услугама у социјалној заштити из надлежности града Чачка („Сл. Гласник града Чачка“ бр. 2/13, 22/13, 20/16 и 27/2021) и Одлуке о додатној финансијској подршци породици са децом («Сл. Лист града Чачка», бр.1/2015, 6/2018).

Годишњи програм рада Центра сваке године доноси се на седници Управног одбора Центра и доставља Скупштини града и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

2. СОЦИЈАЛНО-ДЕМОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И ТРЕНДОВИ

Креирање одрживог система социјалне заштите узрочно-последично је повезано са степеном економског развоја и социо-демографским обележјима становништва. Стога, планирање социјалне заштите из надлежности Центра мора у обзир узети шири контекст свеукупног живота у локалној заједници и достигнути ниво социјалних права.

У Републици Србији током октобра месеца спроведен је попис становништва и у Извештају Центра ће по објављивању података од стране РЗС бити приказани резултати за Србију и за град Чачак. У изради Програма рада користиће се подаци по пројекцији РЗС који су тренутно доступни.

Процењени број становника у Републици Србији у 2021. години је 6.834.326 становника (РЗС-ДевИнфо, октобар 2022). Посматрано по полу, 51,32% чине жене (3.507.325), а 48,68% мушкарци (3.327.001).

Према овим проценама настављен је тренд депопулације становништва. У 2021. години рођено је 62.180 лица а умрло 136.622, па је стопа природног прираштаја као и ранијих година негативна и износи -11‰ промила.

У Републици Србији у периоду јануар-септембар 2022. године број живорођених је износио 45.939. У односу на исти период претходне године, када је број живорођених износио 45.476, бележи раст од 463 односно 1%.

Број умрлих у Републици Србији у периоду јануар-септембар 2022. године износио је 85.742 и, у односу на исти период претходне године, када је број умрлих био 93.713 бележи се пад од 7.971 или за 8,5%.

На територији града Чачка непуне три деценије, тачније од 1992. године присутан је негативан природни прираштај становништва. Мерама популационе политике од стране државе и града заустављен је даљи пад броја рођене деце и задњих година он је на приближно истом нивоу са мањим осцилацијама.

Чачак је највеће насељено место и управно-административни центар Моравичког округа. Припада групи од петнаест најбројнијих градова у Србији и разврстан је у групу развијених општина и градова. Простире на површини од 636 квадратних километара и према попису из 2011. године има 115.337 становника, који живе у 38.749 домаћинстава. Градског становништва има 73.331 односно 63,58% а сеоског 42.006 или 36,42%. Град Чачак има укупно 69 месних заједница, од којих 13 градских и 56 сеоских.

Наредни графикони приказују виталне статистичке параметре становништва града Чачка током последњих неколико година по званичним статистичким подацима Републичког завода за статистику. Ови подаци су неопходни за планирање краткорочних и дугорочних активности у области социјалне политике.

СТАНОВНИШТВО

Основни подаци

Површина (км ²) ¹	636	(2020)
Број насеља ²	58	(2020)
Становништво — процена средином године ³	107598	(2021)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	169	(2021)
Стопа живорођених ³	9	(2021)
Стопа умрлих ³	21	(2021)
Стопа природног прираштаја ³	-12	(2021)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	75	(2021)
Просечна старост (у годинама) ³	44	(2021)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.) ³	155	(2021)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2,92	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо) ³	98857	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	110909	(2041)

Извор:

¹ Републички геодетски завод

² Територијални регистар, РЗС

³ Витална статистика, РЗС

⁴ Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Становништво према старосним групама и полу, 2020–2021.

	2020		2021	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	3355	3578	3374	3548
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	3988	4397	3921	4352
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	2218	2377	2179	2361
Деца старости 0–17 година	8993	9773	8921	9637
Број младих (15–29 година)	8394	8840	8270	8711
Радни контингент становништва (15–64 година)	34942	34079	34425	33594
Укупан број становника	56021	52716	55484	52114

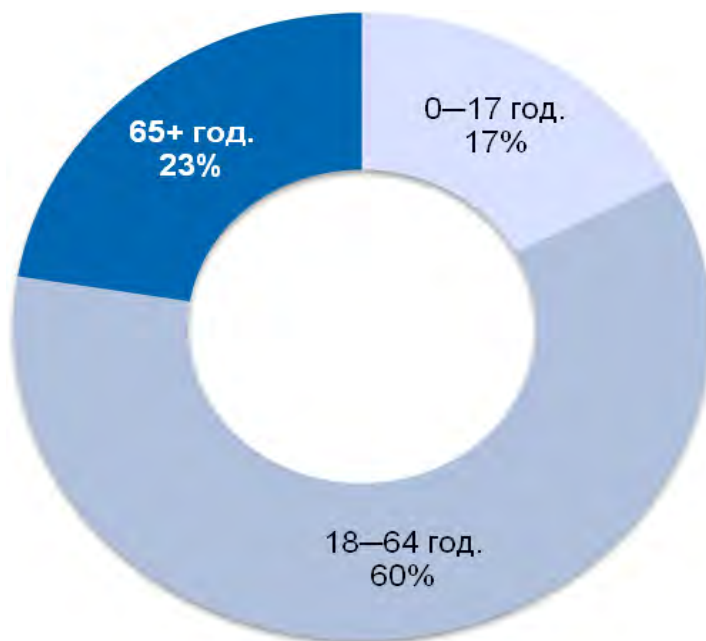
Извор: Витална статистика, РЗС

Као и претходних година настављен је тренд пада броја становника а разлика између броја умрлих и броја рођених је и даље висока. Природни прираштај је негативан (износи - 12%) и већи је од просека државе. Међутим, праћењем податка о броју рођених почев од 2016. године уочавамо заустављање пада, односно да се број рођених на територији нашег града вратио на распон од 950 до 1000 хиљаду беба. У 2020. години уочен је мало већи пад, рођено је нешто мање деце (923) у односу на претходну годину (984), док је у 2021 рођено 933 бебе. Поред изузетно великог смањења броја склопљених бракова за време пандемије Ковида-19 број рођене деце нема тако значајан пад. Евидентно је да је ипак дошло до одлагања склапања бракова као и рађања.

Становништво према старосним групама, 2021.

Извор: Витална статистика, РЗС

По пројекцијама Републичког завода за статистику старосна кружница у последњих осам година (2014. – 2021.) се променила. Пре осам година удео радно способног становништва износио је **65%** а **најстаријих 18%** да би се већ 2020. и 2021. године учешће радно способних смањило за 5% у корист најстаријег становништва. Сви показатељи говоре да се у укупној популацији повећава учешће најстаријег становништва а радно способног смањује и да је учешће младих на константних 17%, односно да нема тенденцију пада, што охрабрује.

Број фертилног становништва (жене старости 15-49 година) се током претходних година константно смањује. Уочени трендови смањења фертилног и радног континента могу имати веома неповољан утицај на демографски и привредни развој. Такође, наведени параметри нам указују и да ће се у наредном периоду наставити старење становништва нашег града, што дугорочно може угрозити позитиван тренд пораста запослености.

Број ученика који похађају средње школе на територији града Чачка је у константном порасту до 2020. (5197) године да би опет почео да пада и у 2021. години је уписано 5068. ученика у средње школе на територији града Чачка што је и даље знатно више од броја деце овог узраста која имају пребивалиште у Чачку.

Наиме, трећу годину заредом број средњошколаца који имају пребивалиште у Чачку је на приближно истом нивоу. У 2018. години деце старости 15-18 година (узраст средње школе) укупно је било 4.516, 2019. године 4.609, 2020. године је било 4.595 и 2021. године 4.540 деце.

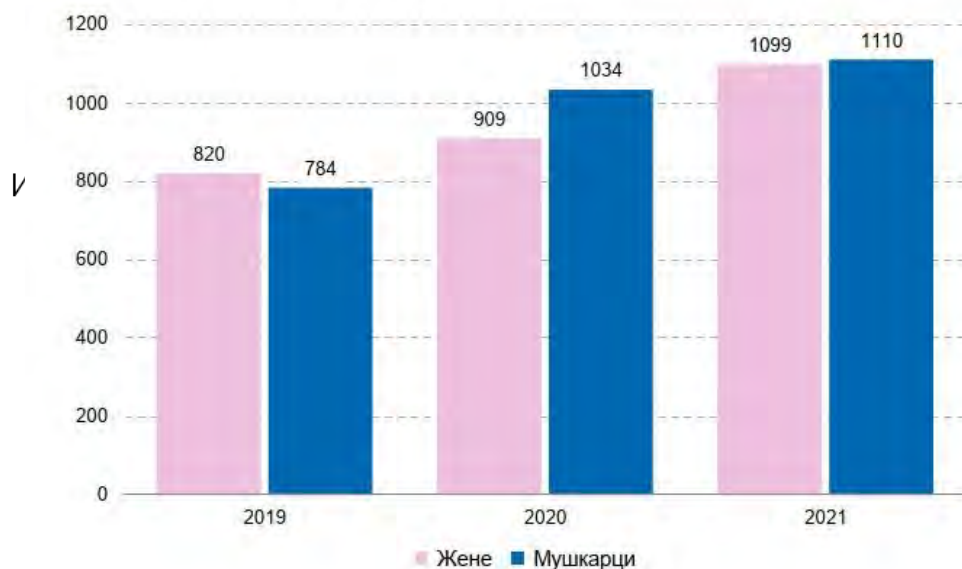
Овај податак је значајан јер велики број деце са територија других градова и општина похађа средњу школу у Чачку и отвара могућност да по завршетку школовања наставе даље школовање у Чачку или да се запосле и остану да живе у Чачку. Податак о паду броја средњошколске омладине је 2017. године је од стране Републичког завода за статистику истицан као посебно алармантан, али као што видимо забележена кретања претходних година су позитивна.

Извор: Витална статистика, РЗС

После две године (2018. и 2019.) пада броја умрлих у односу на претходне године у 2020. и 2021. години у Чачку забележена је изузетно **висока стопа смртности** као и на територији целе Србије. Број умрлих у 2021. години износио је **2.209** док је рођено 933 тако да је наш град само на основу природног прираштаја изгубио **1.276 становника**. Раст стопе смртности је заустављен у 2022. години али је и даље висок. Очекује се да ће број умрлих на територији града Чачка бити мањи за 8 до 9% и да ће се, без обзира на по први пут позитиван миграциони салдо, наставити пад броја становника нашег града.

Умрли према полу, 2019–2021.

Извор: Витална статистика, РЗС

Број склопљених бракова у претходне три године бележио је раст. Међутим, број склопљених бракова у 2020. години је само 339, док је број разведених 131, односно остао је на високом нивоу као и 2019. године. Један од главних разлога мањег броја склопљених бракова је последица пандемије и одлагања младих да ступе у брак. У 2021. години број склопљених бракова је поново почео да расте значајно (527) али није достигао ниво пре пандемије. Оно што забрињава је да је бој развода повећан (157), па чак и већи него што је био пре периода пандемије. Тешко је само на основу једне године доносити закључке али је за очекивати да ће и у 2022. години расти број склопљених бракова и да ће достићи број пре пандемије.

Закључени и разведени бракови, 2019–2021.

Извор: Витална статистика, РЗС

Досељено и одсељено становништво, 2019–2021.

Извор: Унутрашње миграције, РЗС

Када посматрамо задњих десет година статистика је бележила да је број одсељених већи у односу на број досељених. Међутим, према подацима из 2019. и 2020. године број одсељених није значајно већи од броја досељених. У 2020. години разлика између одсељених и досељених је 17 становника, док је 2019. износила три становника мање. Позитиван тренд се наставио и по предвиђањима Чачак је у 2021. години забележио **позитиван миграциони салдо**. Можемо констатовати да се кривуља у потпуности заравнила и кренула узлазном путањом. Неопходно је наставити са мерама популационе политике и привлачења средњошколаца, младих и породица у наш град да би ова кривуља наставила да расте и да би наш град и у наредним годинама бележио позитиван миграциони салдо.

Ретки су градови и општине у Србији које имају позитиван миграциони салдо, посебно у централној Србији. Иако је још увек рано говорити о тренду, ипак се мора нагласити да смањење емиграције уз повећање имиграције индикује позитивне промене које се огледају у јачању фактора привлачења као одлучујућих чинилаца миграционих одлука. Имајући у виду старосну структуру становништва које најчешће мења место пребивалишта ови позитивни трендови могу у наредном периоду ублажити неповољну старосну структуру и значајније смањење броја становника нашег града.

Домаћинства према броју чланова, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

Породице са децом према броју деце, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

Што се тиче старосне структуре становништва по попису из 2011. године, Чачак спада у ред градова које се сврставају у групу – **дубока демографска старост са просечном старошћу 42,7 година**. Посматрано по полу, жене су старије (44,0 године) у односу на мушку популацију (41,4 године).

Према пројекцији Републичког завода за статистику, која је рађена средином године, просечна старост становника нашег града је већ достигла **44 године**, а удео старијег становништва 65+ је већ порастао са **19%** (2011. попис) на **23%** у 2021. години. Сваки пети становник је старији од 65 година и ако се овај тренд настави и у наредних десет година сваки четврти становник нашег града ће бити старији од 65 година. Као и цела централна Србија тако и становништво града Чачка прогресивно стари и тај тренд се наставља.

Повећање броја старачких домаћинстава је тренд на који у наредном периоду треба обратити посебну пажњу. Подршку и помоћ треба усмерити ка угроженим старачким сеоским домаћинствима до којих, по правилу помоћ најспорије стиже и који су најмање видљива категорија становништва.

По пројекцији Републичког завода за статистику средином 2021. године Чачак има 107.5987 становника а индекс старења (60+год / 0-19 год.) се повећао на 155, док је очекивано трајање живота живорођених се смањило у односу на претходне године и износи 75. година што можемо довести са повећаном смртношћу за време пандемије Ковида 19.

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2019–2021.*

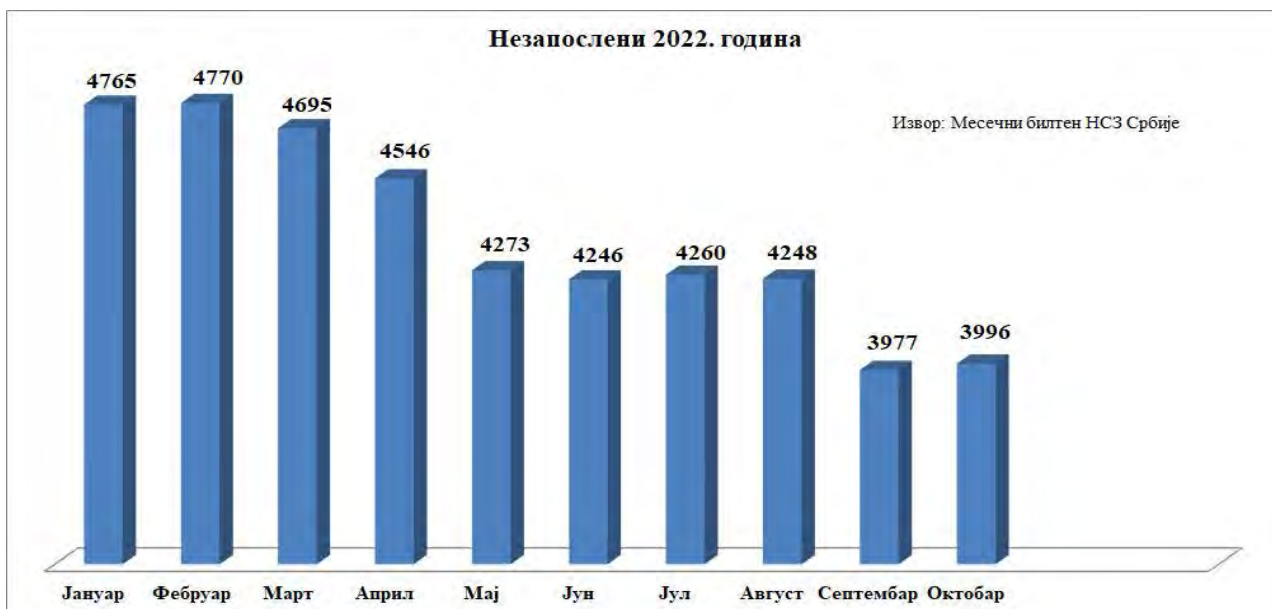
* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

После трогодишњег периода (2012.-2014.) приближно истог броја запослених, охрабрује податак да последњих седам година (2015.-2021.) на територији нашег града расте број запослених лица који је повећан за 9.000. Просечан број запослених током 2021. године износио је 37.802 лица. Позитиван тренд повећања броја запослених, без обзира на економску кризу и пандемију, настављен је и у 2021. години и повећање у односу на претходну годину износи **797**. Овај податак је изузетно значајан јер за време пандемије број радника није смањен већ је значајно повећан у односу на 2020. годину. У претходне две године број запослених на територији нашег града повећао се за **1.500**.

Раст броја незапослених лица (2011.-2013.) је заустављен и у последњих осам година (2014.-2021.) бележи се његов пад. Овај тренд настављен је и у 2022. години а по пресеку у месецу октобру на евиденцији незапослених НСЗ Филијале Чачак регистровано је 3.996 лица, што је за 907 мање у односу на исти месец претходне године. Овај пад је дупло већи у односу на претходну годину, обзиром на пад економске активности за време пандемије и економске кризе овај резултат је изузетно добар.

Ако се и наредне године тренд смањења броја незапослених настави досадашњим темпом град Чачак ће већ наредне године имати изузетно ниску стопу незапослености, односно стопа незапослених ће пасти испод 5% и на тржишту ће се осетити недостатак радне снаге. Када по статистици незапосленост падне испод 5% сматра се да њени узроци не леже у сфери економије али да тако низак ниво незапослености може негативно утицати на даљи раст економске активности и тренд повећања броја запослених. Због тога је неопходно другим позитивним мерама зауставити пад броја радно способних (један од неповољнијих статистичких параметара) и омогућити радно ангажовање теже запошљивих категорија.

Наредни графикон показује кретање незапослених лица по месецима у 2022. години.

Стопа незапослености у Чачку износи 5,87% и знатно је нижа од стопе незапослености на територије Србије, која је за други квартал 2022. године износила 8,9%. Незапосленост жена је нешто израженија и износи 6,83% док незапосленост мушкараца већ сада износи 4,89%.

По анализи Међународне федерације социјалних радника,¹ истакнуто је социјална заштита стабилизује привредни развој, јер је показано да за сваки уложени долар у социјалну заштиту стопа повраћаја у привреди износи три долара. Потпуно интегрисање корисника у локалну заједницу, оснаживање и њихово радно ангажовање, као и излазак из система социјалне заштите је крајњи циљ.

Старосна структура незапослених и даље је непромењена. До запослења најтеже долазе лица старости 55 и више година, а сваки пети незапослени је млађи од 30 година.

Висока стопа незапослености младих који и након завршетка школовања као издржавана лица настављају да живе у оквиру родитељских породица утиче на пролонгирање одлуке о осамостаљивању, што има далекосежне последице по појединце, породице и читаво друштво.

Различите мере активне политике запошљавања, које се спроводе како са националног, тако и са локалног нивоа, усмерене су превасходно на што раније укључивање младих у свет рада, али имају и значајну улогу у спречавању уласка младих у систем социјалне заштите као посебно рањиве групе.

Као закљичак истичемо три најважније области које су значајне за даље смањивање броја становника и развој града Чачка:

1. Неопходно наставити са јачањем мера популационе политике како на нивоу државе тако и на нивоу града (овај скуп мера директно доводи до заустављања пада броја рођених, подстиче рађање и повећање броја рођених);
2. Јачањем здравственог система и превентивних здравствених услуга, као и услуга подршке породици у области социјалне заштите, доприноси се подизању квалитета живота што може утицати да се стопа смртности смањи или бар врати на предпандемијски период (висока стопа смртности директно је довела до смањења очекиваног трајања живота) и
3. Даље јачање мера које доприносе позитивном миграционом салду (запошљавање, ученички и студентски стандард, повећање имиграције и јачање фактора привлачења радно способног становништва).

¹ 22 International Federation of Social Workers, the Role of Social Work in Social Protection Systems: The Universal Right to Social Protection, <https://www.ifsw.org/the-role-of-social-work-in-social-protection-systems-the-universal-right-to-social-protection/?hub=main>

3. ДЕЛАТНОСТ И ОРГАНИЗАЦИЈА

Социјална заштита је организована друштвена делатност од јавног интереса, чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Центар одлучује о остваривању права и коришћењу услуга социјалне заштите, у складу са законом и актима јединице локалне самоуправе, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољењу потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан и у спречавању и сузбијању социјалних проблема.

Центар ће примењујући стандарде и методе савременог социјалног рада настојати да испуни следеће циљеве социјалне заштите:

- Достицање, односно одржавање минималне материјалне сигурности и независност породице и појединца у задовољавању животних потреба;
- Обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити;
- Стварање једнаких могућности за самосталан живот и подстицање на социјалну укљученост;
- Очување и унапређење породичних односа као и унапређење породичне, родне и међугенерациске солидарности;
- Предупређивање злостављања, занемаривања или експлоатације, односно отклањање њихових последица.

Циљеви социјалне заштите се остварују пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединца и породица од социјалних служби.

Центар ће, у поступку решавања захтева и остваривања појединих права грађана од општег интереса у социјалној заштити, извршавати обимне и разноврсне стручне послове.

У вршењу јавних овлашћења, Центар ће, у складу са законом, одлучивати о:

1. остваривању права на новчану социјалну помоћ;
2. остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
3. остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
4. остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
5. остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
6. хранитељству;
7. усвојењу;
8. старатељству;
9. одређивању и промени личног имена детета;
10. мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
11. мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

Центар у вршењу јавних овлашћења пружа услуге социјалног рада и покреће судске поступке када је законом на то овлашћен.

Поред послова јавних овлашћења из надлежности Републике, Центар ће обављати послове у складу са Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити из надлежности града Чачка.

Права из социјалне заштите из надлежности града Чачка:

1. Право на једнократну новчану помоћ
2. Право на ванредну новчану помоћ
3. Право на привремену новчану помоћ
4. Право на опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу
5. Право на помоћ у натури
 - 5.1 Огрева за зиму
 - 5.2 Одећа и обућа
 - 5.3 Средства за хигијену и животне намирнице
 - 5.4 Уџбеници, школски прибор и опрема за школу
 - 5.5 Поклон пакетићи
6. Право на делимичну накнаду трошкова комуналних услуга
 - Социјална карта
7. Право на накнаду трошкова сахране
8. Право на накнаду трошкова екскурзија, летовања и зимовања материјално угрожене деце
9. Права на трошкове школовања материјално угрожене деце и деце са сметњама у развоју
10. Право на новчану помоћ незапосленим породиљама
11. Право на бесплатан оброк у народној кухињи
12. Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица
13. Санирање и побољшање услова становања социјално угрожених лица.

Сходно Одлуци о додатној финансијској подршци породици са децом Центар ће спроводити и поступак који се односи на:

14. Право на комуналне субвенције породици са троје и више деце и дететом са сметњама у развоју.

Што се тиче услуга социјалне заштите из належаности града Чачка, Центар ће одлучивати о праву на коришћење услуга:

1. Помоћ у кући за одрасла и стара лица
2. Привремени смештај у Прихватилиште за незбринута лица и за жртве насиља у породици
3. Дневни боравак децу, младе и одрасле са сметњама у развоју
4. Персонална асистенција
5. Лични пратилац детета.

Поступак за остваривање права и услуга из ове Одлуке покреће се на захтев странке, односно њеног законског заступника или старатеља и по службеној дужности.

Средства за финансирање права и пружање услуга из Одлуке обезбеђују се у буџету града Чачка у складу са Одлуком о буџету за текућу годину, али се могу обезбедити и од донатора, спонзора, фондова намењених смањењу сиромаштва, као и учешћем корисника и лица која су у складу са законом дужна да учествују у њиховом издржавању и из других извора у складу са законом.

Од почетка примене Закона о социјалној заштити (2011. год) до 2018. године бележи се константан пораст укупног броја корисника на евиденцији Центра за социјални рад града Чачка. Укупан број корисника у 2017. години износио је 9.345 што је повећање за 1.715 корисника у односу на број корисника забележеног у 2011. години (7630). Од 2018. године Центар бележи благи пад броја корисника и тај тренд је настављен у 2019. години. Због пандемије вируса Ковид 19 и помоћи од стране државе и града (у натури и новцу) у 2020.

години дошло је до благог повећања броја корисника, да би у 2021. годину број корисника опет почео да опада. У 2023. години очекујемо да ће доћи до смањења броја корисника Центра.

Више је разлога који могу довести до смањења броја корисника а као најзначајније истичемо: увођење регистра „Социјална карта“ чијом применом смо добили могућност увида у податке о корисницима које се воде у евиденцијама ЦРС, МУП, РГЗ, НСЗ, Пореске управе и ПИО фонда, повећање минималне цене рада, пораст броја запослених и стимулативне мере за запошљавање посебно осетљивих друштвених група и корисника Центра. Но без обзира на очекивани пад броја корисника и у наредној години, очекује се појачана активност у области превентивних мера и системских решења која се увођењем јединственог информационог система планирају од стране министарстава надлежних за социјалну и породичну заштиту.

Број корисника Центра у односу на укупну популацију становништва износи 8% становништва нашег града и испод је просека Србије (9,9%), Војводине (10,9%), Западне Србије (9,7%) и региона Јужне и Источне Србије (12,7%) где је удео корисника највиши. Због пада броја становника града Чачка број корисника се задржава на око 8% без обзира на смањење броја корисника Центра задњих година и очекиваног смањења у наредној години.

Организациона структура Центра утврђена је Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад и Статутом Центра. Унутрашњу организацију Центра чине: директор, организационе јединице Центра-службе, стручна и саветодавна тела.

Организациона структура и унутрашње уређење Центра треба да омогући сагледавање и доследно управљање обимом посла, успостављање целовитог система одговорности, примерено управљање људским потенцијалима и адекватно сагледавање и вредновање уложеног стручног и другог рада сваког запосленог.

Организационе јединице Центра - Службе су:

- Служба за заштиту деце и младих,
- Служба за заштиту одраслих и старих,
- Служба за управно-правне послове са канцеларијом за материјалну подршку (у оквиру ове Службе организован је рад пријемне канцеларије и послови планирања и развоја),
- Служба за реализацију права и услуга у социјалној заштити из надлежности града Чачка.

У Центру се обављају финансијски, административни, технички и помоћни послови који нису организовани као служба.

У циљу повезивања и интегрисања различитих организационих делова, правременог обавештења и координације између појединаца и организационих јединица у вршењу јавних овлашћења, у центру се образују стална и повремена стручна и саветодавна тела. Стална тела су: колегијум руководиоца, колегијум службе и стална комисија органа старатељства.

Колегијум руководиоца је саветодавно тело директора у чијем раду учествују руководиоци организационих јединица. Колегијум руководиоца разматра општа питања и доноси закључе од значаја за унапређење стручног рада, додатног образовања запослених, унапређење положаја корисника, остваривање сарадње са другим установама и удружењима грађана и остваривање стручне сарадње и координације између организационих јединица Центра. Колегијум Службе је стручно тело у чијем раду учествују руководилац службе, супервизори, водитељи случаја, стручни радници и запослени.

Стална комисија органа старатељства формира се у складу са законом ради извршења послова пописа и процене вредности имовине штићеника.

Повремена тела која се образују у центру су стручни тимови.

Стручни тим је стручно тело у чијем раду учествују: супервизор, водитељ случаја и стручњаци посебних специјалности из или изван организационе јединице центра, односно других установа и организација.

Поступање Центра је регулисано у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Центру за социјални рад града Чачка.

Деловање у ванредним ситуацијама је усклађено са планом локалне самоуправе и Градским штабом за ванредне ситуације на територији града Чачка. Овај сектор ће додатно ојачати у наредном периоду са формирањем посебног министарства у Влади Србије и значајном планирању и издвајању средстава за градове и општине које се нађу у ванредним ситуацијама или обнови након елементарних и других непогода. У новембру 2022. године одржана је обука у организацији Канцеларије за јавна улагања уз подршку Европске уније и УНДП-ија који спроводи пројекат обуке запослених у локалним самоуправама као и субјектима који су проглашени као значајни за управљање ванредним ситуацијама и обнови након елементарних и других непогода. Град Чачак је за претходни период истакнут као добар пример праксе поступања и сарадње свих значаних субјеката на нивоу града. Полазници су добили сертификате о успешно завршеној обуци и знања која су неопходна за даљу превенцију и јачање у овој области.

Изазови с којима смо се суочили током прошле и ове године, а који ће, у за сада непознатом обиму, бити присутни и наредне године, су велико повећање цена енергената, станарина, основних животних намирница и уопште трошкова живота. Економском кризом, која се све више заоштрава, угрожене су све категорије становништва а посебно су угрожени корисници центра из категорије материјално угрожених, којих је на евиденцији највише.

Претходне године су нас у доброј мери спремиле за рад у условима пандемије и смањеног директног контакта и теренских посета корисницима. Рад стручних служби се непрекидно одвијао и за време ванредне ситуације а корисници су остваривали права и добијали услуге социјалног рада и поред посебног режима рада. Највећи број корисника Центра чине они који подносе захтев за различите видове материјалне подршке, односно сиромашни. Само сиромаштво, чак иако га посматрамо изоловано од других здравствених и социјалних проблема који уз њега најчешће иду, носи посебне ризике за већу изложеност кризним ситуацијама. Они који немају довољно средстава за набавку основних животних намирница, што је најчешћи разлог за подношење захтева за једнократну новчану помоћ, тешко да ће бити у ситуацији да издвоје додатни новац за подмиривање основних животних потреба и енергената који су значајно поскупели у текућој години а чији се раст може очекивати и у наредној години.

У сагледавању капацитета којима Центар располаже најпре треба поћи од људских ресурса, односно броја и структуре, како стручног кадра, тако и осталих радно ангажованих лица.

1. Укупан број радно ангажованих у ЦСР 30.10.2022. године према статусу и извору финансирања радног места			
Статус запосленог	Финансира Република	Финансира локална самоуправа	Укупно радника
Радни однос заснован на неодређено време	29	7	36
Ангажовање на обављању привремених и повремених послова		5	5
Ангажовање по уговорима о волонтирању		5	5
УКУПНО	29	17	46

2. Број запослених према стручном профилу и радном статусу на дан 31.10.2022.			
Стручни профил радника	Облик ангажовања		Укупно
	Радни однос заснован на неодређено време	Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	
Дипл. социјални радник	9	0	9
Социјални радник	4	0	4
Психолог	4	0	4
Педагог	1	0	1
Специјални педагог	2	1	3
Андрагог	0	1	1
Социолог	2	0	2
Правник	5	1	6
Дипл. економиста	2	1	3
Економиста	1	0	1
Друго	6	1	7
УКУПНО	36	5	41

Центар има повољну образовну структуру запослених (80% више и високо образовање). Што се тиче образовног кадра, заступљени су сви неопходни стручни профили али у наредном периоду неопходно је ићи ка подмлађивању кадра и трансферу (преносу) знања на новозапослене. Више од половине запослених је старије од 50 година што је резултат рестриктивне политике запошљавања у јавном сектору дужи низ година. Неповољна старосна структура је делом побољшана са пријемом стручних радника у претходној години.

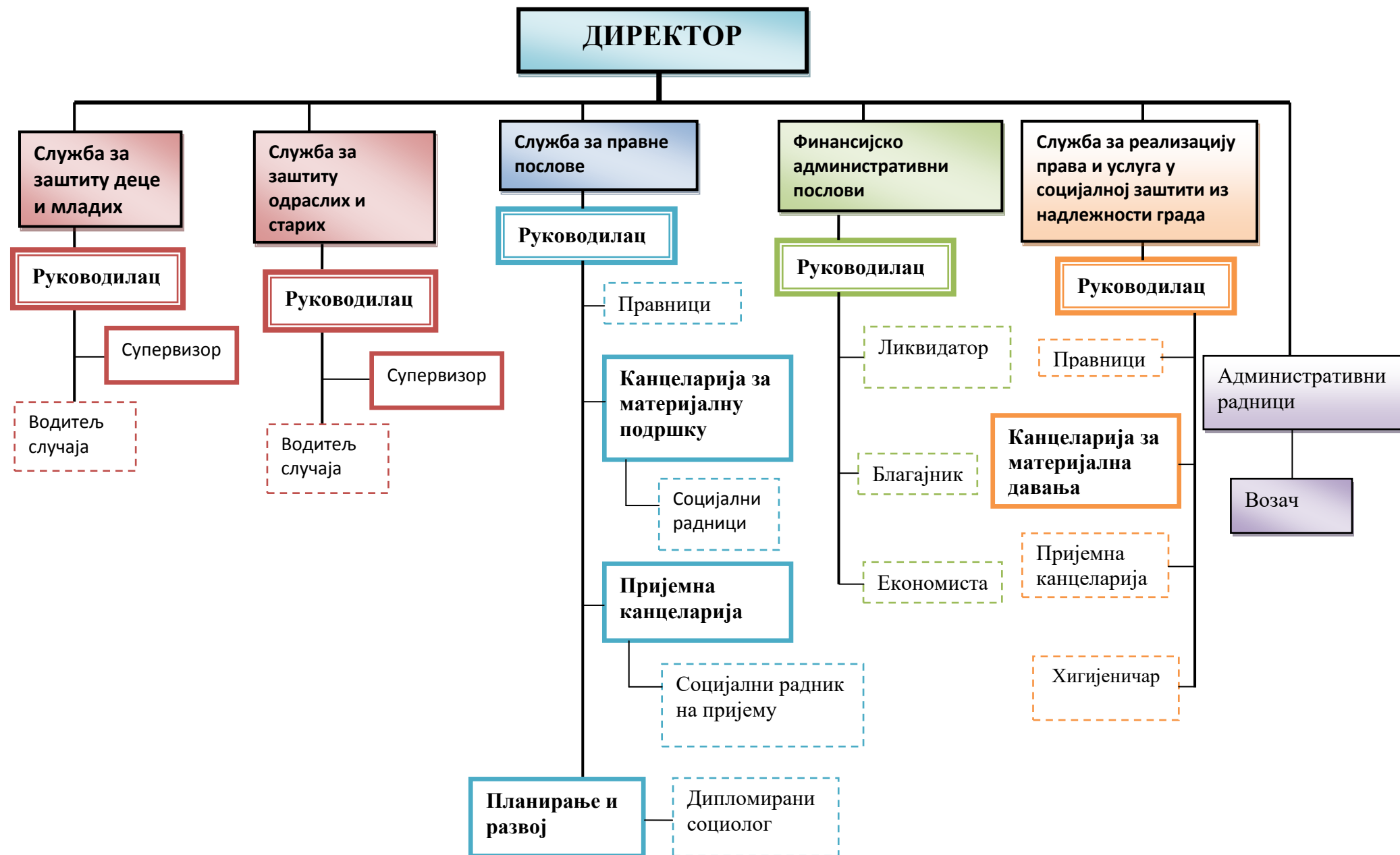
После дужег низа година рада без недостајућих стручних радника центар у наредну годину улази са попуњеним стручним кадром од стране Републике Србије. Како постојећи број запослених није довољан за благовремено обављање свих послова на заштити корисника, Центар додатно ангажује раднике на привременим и повременим пословима и волонтере а уз велику подршку локалне самоуправе која је обезбедила средства за њихово радно ангажовање.

Наредну годину очекујемо кадровски ојачани и спремнији да уз залагање и ефикаснији рад свих запослених испунимо постављене циљеве и задатке како Републике Србије тако и локалне самоуправе.

Посебно истичемо да захваљујући локалној самоуправи запослени у новој згради имају добре услове за рад као и неопходну опрему и технику за квалитетно обављање постављених задатака.

Подаци о раду Центра доступни су свим заинтересованим грађанима на сајту који се редовно ажурира као и на сајту Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности кроз Информатор о раду установе.

3.1 Организациона шема центра

3.2 План стручног усавршавања

Законом о социјалној заштити, Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији, Правилником о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити и Правилником о раду Центра за социјални рад града Чачка предвиђено је стручно усавршавање радника. План стручног усавршавања заснован је на ставу да људи, њихова знања, способности и компетенције најзначајнији ресурс за достизање циљева социјалне заштите.

Планом стручног усавршавања предвиђено је похађање првенствено оних обука које су акредитоване од стране Републичког завода за социјалну заштиту, али и других едукација које омогућавају стицање бодова неопходних за добијање и обнављање лиценце. Са становишта рационалности и сврсисходности стручног усавршавања План би требало да буде усаглашен са програмом унапређења професионалних компетенција стручних радника који доноси Комора социјалне заштите.

На основу плана стручног усавршавања и планова стручних служби Центра истакнуте су следеће обуке и едукације које би стручни радници у наредном периоду могли похађати у складу са расположивим новчаним средствима:

1. Обука правника у центру за социјални рад.
2. Примена стартељства у ЦСР-улога, обавезе и одговорности водитеља случаја и правника.
3. Преговарање са тешко сарадљивим корисницима у социјалној заштити.
4. Медијација у породичним односима основни ниво.
5. Интервенције центра у ситуацијама високофликтних развода родитеља.
6. Центар за социјални рад у поступцима са иностраним елементом.
7. Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити.
8. Заштита детета од злостављања и занемаривања у установама социјалне заштите: примена посебног протокола.
9. Улога и одговорност центра за социјални рад у заштити жртава насиља у породици и партнерским односима.
10. Покретање судских поступака од стране органа стартељства.
11. Успостављање и развијање услуге породични смештај за одрасла и старија лица са инвалидитетом.
12. Повремени породични смештај.
13. Примена хипотеке у социјалној заштити.
14. Поступак подношења и испитивања старатељског извештаја-норматива, пракса, недоумице и изазови.
15. Добро документовани стручни поступак располагања имовином пунолетног штићеника.
16. Споразум као извршна исправа при признању права на новчану социјалну помоћ кроз бесплатну правну помоћ.
17. Тимски рад у центрима за социјални рад са посебним освртом на улогу и одговорност правника.
18. Програм основне обуке за супервизоре у центрима за социјални рад (знања и вештине супервизора у центрима).
19. Обука за рад са трансродним и транссексуалним особама у систему социјалне заштите.
20. Смернице за рад са сексуалним мањинама у систему социјалне заштите.

21. Рад са насилницима у Центру за социјални рад, третман над починиоцима насиља у породици.

Новозапосленима и волонтерима ангажованим као стручни радници и стручни сарадници обезбедиће се обука на радном месту са одређеним стручним радником, супрвизором, односно стручним сарадником – ментором у трајању не мање од 60 часова. Ова обука започиће током првог месеца рада новозапосленог и волонтера.

Стручни радници и стручни сарадници у социјалној заштити не могу самостално радити док не обаве приправнички стаж, док су стручни радници дужни да положи и испит за лиценцу пред комисијом.

Приправнички стаж за стручне раднике и стручне сараднике у социјалној заштити са стеченим високим образовањем на студијама другог степена, односно са основним студијама у трајању од најмање четири године траје 12 месеци. Приправнички стаж за стручне раднике и стручне сараднике са стеченим високим образовањем на студијама првог степена, односно са стеченим средњим образовањем – траје шест месеци. Центар као установа је одговоран за спровођење програма за оспособљавање приправника за самосталан рад. Правилником о приправничком стажу и испиту за лиценцу у социјалној заштити дефинисан је програм, начин и место обављања приправничког стажа као и програм и начин полагања испита за лиценцу. Центар за социјални рад је конкурисао код овлашћених органа за пријем приправника и радника по програму „Моја прва плата“ за наредну годину и ангажовање ових стручних радника очекује се крајем ове године (децембар 2022.) и почетком наредне године.

Професионално усавршавање стручних радника услов је за напредовање и стицање, односно обнављање лиценце, а Центар за социјални рад дужан је да стручном раднику обезбеди стручно усавршавање, у складу законом, а према плану стручног усавршавања.

Лиценца је јавна исправа којом се потврђује да стручни радник испуњава утврђене услове и стандарде за обављање одговарајућих стручних послова и пружање одређених услуга у области социјалне заштите.

Сви запослени стручни радници мотивисани су за наставак стручног усавршавања, у складу са постојећим могућностима ЦСР Чачак. Поред наведеног, запослени у Центру ће током године пратити и усвајати савремена достигнућа из релевантних научних области праћењем стручне литературе, прибављањем часописа са социјалном тематиком, изучавањем савремене праксе социјалног рада и уношењем иновација у програмске садржаје, активним и пасивним учешћем на радионицама, трибинама и округлим столовима које ће, бити организоване током године.

3.3 Унапређење услова пословања и доступности услуга корисницима

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у завршној фази израде јединственог Информационог система социјалне заштите (СОЗИС) за центре за социјални рад Србије чија се примена и имплементација очекује почетком наредне године.

Стручни радници Центра су у претходном периоду прошли онлајн обуке за примену овог програма, наставак обуке за запослене очекује се крајем ове и почетком наредне године. Прелазак на нови информациони систем захтева и пренос података из постојеће базе, као и одређени временски период прилагођавања.

Нови информациони систем ће омогућити идентичан рад свих центара за социјални рад као и различите могућности претраживања базе података. У складу са променама подзаконских аката и потребама Центра информациони систем се развија пратећи све захтеве, а стручни радници се континуирано информатички усавршавају за рад.

У текућој години стручни радници су почели унос података у регистар „Социјална карта“, што ће се наставити још интензивније и у наредној години када се очекује пуна примена и имплементација овог регистра. У досадашњем раду на његовој примени Центар је од стране министарства оцењен врло добром оценом на решавању приспелих нотификација.

У редовном раду Центар ће наставити да користи софтвер – информатички програм ИНТЕГРАЛ који представља системски приступ обради података евиденције о корисницима социјалне заштите кроз администрирање, меморисање и организовање података из базе по задатим критеријумима (претрага по имену и презимену, месним заједницама, према датуму доношења решења, према датуму рођења и сл.). На овај начин доступно је брзо управљање подацима и претраживање базе корисника по различитим критеријумима као што је нпр. излистивање списка потенцијалних корисника неке услуге, по захтеву министарства, локалне самоуправе, донатора и сл.

Закључно са 17.11.2022. године у Интеграл је унето 14.129 корисника по разним основама, а примена новог програма и потпуни прелазак на нови информациони систем и електронски досије очекује се у наредној години.

Центар има свој сајт од јануара 2017. године, тако да се корисници и грађани могу и на тај начин информисати о свим активностима и пратити неопходна обавештења. Сајт Центра се константно ажурира током године а грађани се могу лично електронски обратити или поднети захтев на мејл центра. За време пандемије изазване вирусом КОВИД-19 грађани су користили ову могућност и подносили захтеве без директног доласка у установу. Сајт је умногоме допринео бржој комуникацији са грађанима али је још увек мали број захтева упућен електронском поштом ка Центру и грађани се углавном и даље директно обраћају за помоћ.

Увођење Е – управе омогућило је запосленима у Центру да одређену документацију, односно чињенице неопходне за одлучивање о правима могу прибављати електронским путем уз предходну сагласност корисника. Запослени су у претходном периоду константно пратили упутства везана за Е-управу и своје пословање ускладили са истим. Центар је у потпуности одговорио на захтев надлежног министарства, у оквиру пројекта Владе Републике Србије „Е-беба“, и издаје уверења за родитељски додатак електронским путем.

Сви запослени имају рачунаре на којима раде, што представља мрежу од 45 рачунара.

Са преласком на нову локацију сви рачунари са три локације су пресељени и повезани у јединствену мрежу. Садашњи услови рада омогућавају бржу и ефикаснију комуникацију без прекида како између запослених тако и са надлежним органима.

Како законом дефинисане безбедносне мере траже ново ускостручно специјалистичко знање из домена информационих технологија с једне и потребе подизања информационог знања целокупног радног колектива установе с друге стране, едукација свих нивоа је акутна потреба у свим установама.

Законом о информационој безбедности („Службени гласник РС“ број 6/16), одређују се мере заштите од безбедносних ризика у информационо-комуникационим системима, одговорност правних лица при управљању информационим системима као и надлежне органе за њихово спровођење.

Примена информационе безбедности у складу са законом је у установама комплексна и стриктно дефинише безбедносне процедуре. Установе располажу и одговорне су за чување, ажурирање и доступност читавог низа осетљивих података о личности и неопходан је висок ниво безбедносних мера. Центар се све више интегрише у локалне и републичке системе размене електронских података те је и по питању интеграције са другим установама потребан висок ниво заштите и контроле протока информација.

Такође је неопходно информатичко-техничку опрему константно обнављати јер нови стандарди који се постављају захтевају новију опрему (рачунаре са оперативним системом верзије најмање Windows 10, скенере, штампаче) а све у циљу бољег и ефикаснијег рада

заснованог на принципима дигитализације, електронског пословања и модерне управе у служби грађана.

Нови информациони систем министарства ће такође захтевати савременију опрему јер се у наредној години очекује постепени прелазак на електронски досије и електронску документацију, док се папирна документација све више смањује.

Истичемо да су уз помоћ локалне самоуправе обезбеђена средства за ангажовање једног лица информатичке струке на привременим и повременим пословима, што је посебно истицано као велики проблем у центрима за социјални рад у разговорима са надлежним у министарству и да је потреба да се у наредним годинама обезбеде средства, али да је неопходно изменити систематизацију и дозволити пријем овог кадра. Захваљујући разумевању локалне самоуправе Центар је у претходном периоду успешно реализовао све постављене задатке из ове области и спремно дочекује примену нових информационих програма.

Град Чачак је куповином зграде Халк банке решио вишедценијске проблеме безусловног пословног простора Центра за социјални рад града Чачка.

Нови пословни простор Центра простире се на површини око 1.000 квадратних метара и у потпуности одговара потребама како запослених тако и корисника. У приземљу зграде налази се шест канцеларија, на првом спрату деветност канцеларија и конференцијска сала. На другом спрату се налазе три канцеларије и једна канцеларија за одржавање личних односа деце и родитеља у контролисаним условима које ће у наредној години бити опремљене са одговарајућом информатичком мрежом и намештајем. У подрумском делу налазе се две архивске просторије, у којима је смештена обимна архивска документација која је настала у раду установе.

Нови пословни простор је приступачан за све кориснике. Приступна рампа и лифт омогућавају несметан приступ згради без обзира да ли су у питању особе са инвалидитетом, особе са отежаним кретањем које користе помагала или мајке са децом у колицима.

Пословни простор је омогућио да се сви запослени налазе на једној локацији и ефикаснију организацију рада. У приземљу зграде налазе се најфреквентније канцеларије: пријемна канцеларија са два пријемна радника, канцеларија за материјалну подршку из надлежности Републике Србије два стручна радника, канцеларија за материјалну подршку из надлежности града два стручна радника, канцеларија за реализацију услуга и права из надлежности града стручни радник, канцеларија за доношење решења из надлежности Републике и града са два стручна радника (дипл. правника) и канцеларија руководиоца Службе за реализацију права и услуга у социјалној заштити из надлежности града.

На првом спрату се налазе канцеларије стручних радника распоређених по службама и канцеларије за финансијско административне послове, писарнице и директора.

Нови пословни простор је у потпуности задовољио потребе Центра за социјални рад града Чачка и омогућио да се после 63 године сви запослени налазе на једној локацији. Процес рада је у складу са стандардима стручног рада а корисницима ће на једном месту пружена сва неопходна стручна подршка и помоћ. Овај простор ће омогућити бржу комуникацију са корисницима, поштовање достојанства корисника и запослених као и подизање стандарда стручног рада.

Стабилна интернет конекција са бржим протоком је стандард који се намеће због инсталирања нових информационих система који су умрежени преко интернета и омогућавају приступ бази података и несметан рад свих мрежних рачунара. Са пресељењем на нову локацију успостављена је стабилна мрежа (оптика) и рад се одвија потпуно стабилно што је у претходном периоду било изузетно отежано због функционисања Центра на три локације.

4. ЗАШТИТА ПОСЕБНО ОСЕТЉИВИХ ДРУШТВЕНИХ ГРУПА

Удео корисника центара за социјални рад у општој популацији Србије у 2020. години износио је 9,9%. Највећи удео корисника у односу на популацију региона континуирано се бележи у Јужној и Источној Србији са 12,7%, док најмање, односно 6,8% грађана користи услуге социјалне заштите у београдском региону. У региону Шумадије и Западне Србије број корисника услуга социјалне заштите износио је 10%.

Број корисника социјалне заштите на територији града Чачка у 2021. години износио је 8%. У наредној 2023. години очекујемо смањење броја корисника и пад испод 8% у односу на број становника.

Центар за социјални рад је дужан да свој рад организује на начин који омогућава доступност услуга свима којима су потребне, са посебном пажњом усмереном на рањиве групе. Груписање послова се врши у оквиру организационих целина које реализују послове заштите одређених групација корисника.

4.1. Заштита деце и младих

Заштита права и интереса деце и младих ће се у Центру за социјални рад града Чачка током 2023. године одвијати кроз рад Службе за заштиту деце и младих.

Служба за заштиту деце и младих у вршењу јавних овлашћења, у складу са законом, обављаће следеће послове:

- спровођење поступка посредовања у породичним односима (мирење);
- достављање налаза и стручног мишљења, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- достављање, на захтев суда, мишљења о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружање помоћи у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности усвојитеља и старатеља;
- спроводи поступак процене опште подобности малолетног детета за хранитељство и усвојење;
- вршење пописа и процене имовине малолетног лица под старатељством;
- достављање мишљења суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, чињеница потребних за оцену његове зрелости, испитује средину и прилике под којима малолетник живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- присуствање седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела;
- обавештавање суда надлежног за извршење заводске васпитне мере и органа унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника;
- старање о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- проверавање извршења васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере;
- проверавање извршења васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен;
- спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи;

- достављање суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;

-обављање других послове утврђене законом.

У складу са Инструкцијама о поступању центара за социјални рад у обезбеђивању заштите миграната и стандардним оперативним процедурама, стручни радници у Служби за заштиту деце и младих ће радити на свим пословима заштите миграната, који се нађу на подручју града Чачка.

У складу са Инструкцијама о начину рада центара за социјални рад-органа старатељства у заштити деце од дечијих бракова, стручни радници центра ће у оквиру постојећих служби водити евиденцију деце која су у ризику од склапања дечијег брака на кварталном нивоу.

Стручни раници у Служби (социјални радници, психолози, педагози и специјални педагози) у свом стручном раду се бавиће се појединцем или породицом у заједници који користе услуге социјалног рада у задовољавању потреба и који без те подршке не могу достићи или одржати квалитет живота или заштитити своја права. Приоритет у раду Службе су најосетљивији чланови нашег друштва, а то су деца, жртве насиља, као и породице у кризи са малолетном децом.

У циљу заштите најбољег интереса мал. детета стручни радници, на основу закључка стручног тима, привремено издвајају мал. дете из биолошке породице, или по хитном поступку, односно када су се исцрпели сви облици саветодавног рада, као и други видови помоћи породици.

Разлози за издвајање деце из биолошких породица су најчешће грубо занемаривање и злостављање деце од стране родитеља. И после издвајања мал.деце из биолошке породице са родитељима се наставља саветодавни рад у циљу јачања родитељских компетенција и породичних веза како би се стекли услови за повратак мал.деце у биолошку породицу.

Хранитељство је најмање рестриктиван облик заштите деце. То је такође привремени облик заштите деце без родитељског старања којим се деци обезбеђује смештај у најмање рестриктивно окружење и пружа адекватан модел породичног живота.

У наредном периоду ће се заједно са Центром за породични смештај и усвојење наставити са промоцијом хранитељства као најадекватнијим видом збрињавања деце без родитељског старања.

Стручни радници у Служби се такође укључују у рад са родитељима који имају малолетну децу где су озбиљно поремећени породични односи и где је евидентирано породично насиље.

Недостајући простор за за одржавање личних односа деце и родитеља када су они озбиљно нарушени решен је са новим пословним простором. Тако да ће у наредном периоду на располагању стручним радницима ове службе бити простор за одржавање личних односа родитеља који имају малолетну децу у контролисаним условима. У претходном периоду овај проблем је истицан као отежавајући фактор и ова активност се због не испуњених стандарда у процесу рада одвијала отежано. У наредној години ова активност ће бити у потпуности реализована у складу са стандардима рада.

Саветодавни рад са одраслим члановима из ових породица односиће се на санирање партнерских и породичних конфликта, издвајање и јачање снага породице са посебним акцентом на децу, пре свега на њихову безбедност и боље разумевање њихових потреба, као и потребу да одрастају у здравом и подстицајом породичном окружењу.

Посебно осетљива група су деца и млади у сукобу са законом. Приметно је да су деца све млађе старосне доби на нашој евиденцији који испољавају асоцијално понашање, посебно вршњачко насиље, и из тих разлога потребно успостављање услуге Дневни боравак за децу са поремећајима у понашању.

Посебно је потребно у наредном периоду појачати саветодавни рад са родитељима у циљу јачања њихових родитељских компетенција и вештина, као васпитну улогу образовних установа, тј. школа.

Центар за социјални рад града Чачка је један од партнера граду Чачку на пројекту **Подржимо децу и породице** у оквиру гранта Инклузивно предшколско васпитање и образовање, подкомпонента „Комуникација са породицама из осетљивих друштвених група“. Пројекат је започео са реализацијом у марту 2020. године и предвиђено је било да траје 32 месеца до новембра 2022. године али је због објективних околности (Ковид 19), пројекат продужен до марта 2024. године. Ангажована су два стручна радника Центра и службе за заштиту деце и младих и дипломирани социолог у формирању и изради базе података.

Пројекат има за циљ унапређење координације и сарадње релевантних учесника у пружању холистичких и квалитетних предшколских услуга (укључујући и оне у области здравствене заштите, здраве исхране, раног откривања промена у понашању и заостајања у развоју и стимулације и учења у периоду раног развоја) родитељима и деци од рођења до узраста од 6,5 година, с нагласком на оне из најосетљивијих друштвених група.

Јачање капацитета породица из осетљивих друштвених група (роми, корисници новчане социјалне помоћи и додатка за помоћ и негу другог лица) за укључивање деце у предшколске установе један је од дугорочних циљева.

Укупна вредност пројекта је 5.882.916. динара, док ће се из буџета надлежног министарства пребацити средства граду у износу од 4.837.444. динара од стране донатора (ЕЦЕЦ-а).

Најважнији очекивани резултат пројекта је повећање обухвата деце из осетљивих друштвених група предшколским програмима кроз обезбеђивање и опремање простора који је у власништву града Чачка.

Стручни радници Службе за заштиту деце и младих, у оквиру пројекта Ране интервенције, пружају подршку деци са развојним ризицима, тешкоћама и сметњама и њиховим породицама (родитељима). Поред стручних радника ЦСР, у тиму за Ране интервенције су представници здравственог система (развојно саветовалиште), стручни сарадници из предшколске установе и по потреби специјалисти из области развојних сметњи код деце.

У сарадњи са СОС фондацијом Дечија села, стручни радници Службе за заштиту деце и младих су предложили породице које имају потребу за додатном подршком која се реализује кроз пројекат СОС фондације Дечија села "Програм јачања породице". Стручни радници су оснажили породице да користе услуге програма који је задужен за унапређење капацитета породице, за оснаживање родитељских вештина и квалитета живота деце у породици.

Центар ће пружати информације из породично-правне заштите са посебним фокусом на теме насиља у породици, положају деце у поступку развода брака и остваривања права на материјалну подршку.

Стручни радници Службе сарађају у домену свога рада са свим релевантним институцијама у граду, што ће радити и у наредном периоду.

4.2. Заштита одраслих и старих

У Центру током 2023. године заштита права и интереса одраслих и старијих лица одвијаће се у оквиру Службе за заштиту одраслих и старих.

Одрасли корисници Центра учествују са 56,8% у укупном броју корисника током 2021. године, односно сваки други корисник је припадао овој корисничкој групи.

Такође, учешће наших најстаријих суграђана у укупном броју корисника повећало се у 2021. години у односу на претходну годину и износи 21,75% или сваки пети корисник Центра је био старији од 65. година. Оно што забрињава је да радно способни корисници предуго остају у систему социјалне заштите, због чега је неопходно системским мерама и

законским решењима омогућити брже радно ангажовање радно способних корисника и тиме бржи излазак из система подршке. Повећање броја корисника из ових категорија преваходно је узроковано економском кризом и повећањем цена.

Планиран је рад са следећим категоријама одраслих и старијих корисника: особе под старатељском заштитом, особе са менталним и интелектуалним тешкоћама, особе са инвалидитетом, особе којима је неопходно хитно, односно трајније збрињавање у установама социјалне заштите, жртве породичног насиља, лица на издржавању казне затвора, социјално угрожени појединци и породице, корисници са различитим облицима асоцијалног понашања као и рад са породицама са поремећеним породичним односима.

Такође, Центар, односно ова служба, поступаће по захтевима ресорног Министарства као и других министарстава, Заштититника грађана, казнено поправних завода, судова, тужилаштва, установа социјалне заштите, здравствених установа...

Актуелна друштвена ситуација, оптерећеност радним и животним обавезама, усмереност на потомство без уважавања међугенерациске солидарности, али и и низак социо-економски положај грађана, онемогућавају квалитетну бригу о остарелим сродницима, који сами нису у могућности да себи пруже квалитетне и достојне услове живота.

Надаље ће се пратити адекватност примењених облика заштите лица смештених у дом кроз редовне обиласке корисника и сачињавање заједничких планова услуга. Такође ће се и даље спроводити старатељска заштита имовине и лица лишених пословне способности, као и покретање поступака лишавања пословне способности и стављање под старатељство лица која нису способна да заштите властита права и интересе.

У складу са принципом доступности услуга социјалне заштите стручни радници Службе ће и у наредној години у складу са планом приправности обављати неодложне интервенције и ван радног времена.

Контакти са корисницима ће се и надаље одвијати у просторијама Центра за социјални рад, установама и на терену у њиховим природном окружењу.

У значајном броју случајева током стручног поступања идентификују се бројни проблеми и самим тим потреба за интегралним приступом у решавању проблема, односно сарадњом различитих система што ће и у наредној години изискивати појачано ангажовање стручних радника.

Посебно је важно да систем социјалне заштите буде ефикаснији за ризичне групације становништва, међу којима је значајно учешће старијих лица. Старији суграђани су изразито осетљива категорија, посебно за време пандемије изазване вирусом КОВИД19 и економске кризе, суочени са бројним и озбиљним проблемима као што су: материјална угроженост, усамљеност, одбаченост, дискриминација, здравствени проблеми, што све указује на наопходност друштвене помоћи и подршке у превладавању наведених тешкоћа у њиховом свакодневном функционисању.

Имајући у виду чињеницу да је учешће броја старијих лица све веће у укупној популацији становништва и нашем граду, намеће се потреба да овој категорији обезбедимо неопходну негу и заштиту у ситуацији када им је неопходна друштвена помоћ.

Постојећа услуга помоћи у кући показала је да се на прави начин изашло у сусрет потребама старијих у граду. Међутим и даље старијим у појединим сеоским подручјима, изостаје овај, више него неопходан, вид помоћи тако да је неопходно проширити услугу и на сеоска подручја.

Како би се на што целисходнији и свеобухватнији начин подигао квалитет живота свих корисничких група наставиће се и у наредној години стална сарадња са локалном самоуправом, здравственим установама, установама социјалне заштите, хуманитарним организацијама, полицијом, тужилаштвом, судом, здравственим и пензијско инвалидским фондовима.

Сваке године, током првог квартала стручни радници реализују посете корисницима под старатељском заштитом о којима брину чланови породице, преиспитују извештај

старатеља и посећују све специјализоване установе у којима су смештена лица под старатељством, као и корисници смештени у геронтолошким центрима, али због пандемије вирусом КОВИД-19 и препорука посетама домовима у наредној годину ова активност ће се одвијати у складу са актуелном епидемиолошком ситуацијом.

На сајту Министарства се налазе установе које имају дозволу за рад и које могу обављати ову специфичну делатност, тако да су корисници и сродници у обавези да користе само установе које имају лиценцу за рад а надлежна служба Центра за социјални рад је дужна да приликом обраде у Центру информише сроднике и кориснике о установама које имају дозволу за рад. Приватни Домови за старе (два) на територији града Чачка поседују лиценце за смештај корисника.

На територији нашег града није развијена услуга породичног смештаја одраслих и старијих лица. Како би се развио овај вид алтернативног збрињавања један стручни радник Центра је прошао обуку везано за услугу смештаја у другу породицу за одрасле и старије у организацији Републичког Завода за социјалну заштиту. Тиме је обезбеђен кадровски предуслов за развој хранитељства за одрасле и старије, као вида ванинституционалног збрињавања.

Изузетно је отежан пријем у установе социјалне заштите због ограниченог капацитета и још увек актуелне епидемиолошке ситуације и у наредној години се очекује отежан рад на пријему корисника у установе социјалне заштите.

Стручни радници наилазе на посебне потешкоће у збрињавању, односно пружању других видова помоћи у раду са групом корисника који испољавају различите облике асоцијалног понашања (особе склоне злоупотреби алкохола и психоактивних супстанци, особе склоне скитњи – бескућници, починиоци кривичних дела – посебно тежих). Ове особе имају потешкоће у комуникацији и прилагођавању на општеважеће друштвене норме, често су одбачени од стране сродника и немају њихову подршку, што се одражава негативно и на њихово функционисање у институцијама.

Усмерење државе је на даљој деинституционализацији и развоју услуга у заједници и отвореном облику социјалне заштите. Донета је и Стратегија деинституционализације и развоја услуга за период 2022.-2026. година што ће још додатно отежати смештај ових корисника у институције.

Због попуњености капацитета постојећих специјализованих установа потешкоће су присутне и у благовременом институционалном збрињавању психички оболелих лица као и ометених у психо-физичком развоју на територији целе Србије. Због недовољних смештајних капацитета установа у окружењу корисници су у ранијем периоду збринуте у домовима који су удаљени и по пар стотина километара од њиховог примарног окружења што контакте са сродницима чини реткима или немогућима, а отежано је и праћење стања корисника од стране стручних радника, што је било посебно изаражено због забране посета због пандемије вируса КОВИД-19.

На подручју Моравичког региона не постоји дом за старија лица (сем у приватном сектору), ни геронтолошко одељење. Непостојање ових институционалних капацитета за последицу има да наши суграђани бораве у домовима за стара лица у другим општинама, чекају на пријем у установе по неколико месеци, супротно принципу да грађани треба да задовоље своје потребе у средини у којој живе, а систем ванинституционалних услуга је делимично развијен.

Проблем недостатка капацитета за трајни смештај корисника највише погађа наше суграђане којима је поред збрињавања у установу неопходна и медицинска нега, па су се до реализације трајног смештаја практично нашли у вакуму због одсуства организоване друштвене бриге да им се обезбеди привремени боравак и здравствена нега. У решавању проблема привременог збрињавања неопходна је помоћ локалне самоуправе, а решење може бити установљавање услуге Здравственог стационара у Чачку у оквиру градске болнице. Решавање овог проблема неопходно је у наредном периоду интезивирати јер је са најавом

реновирања и изградњом нове болнице у наредном периоду успостављање нове услуге извесније.

4.3. Спровођење управно-правних послова у породичној заштити, материјална подршка и послови планирања и развоја

Служба за управно-правне послове са канцеларијом за материјалну подршку и пријемном канцеларијом као организациона јединица Центра, у складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, функционише кроз рад пријемне канцеларије, канцеларије за материјалну подршку, послове планирања и развоја и управно-правне послове.

Са новим пословним простором омогућено је да се комплетан пријем захтева било да се поднесци односе на остваривање републичких или градских права и услуга одвија на једном месту.

Рад пријемне канцеларије обухвата прихватање поднесака, пријем телефонских позива или лични контакт са подносиоцем или особом која пријављује случај, помоћ у састављању поднесака, пријемну процену поднесака, давање неопходних информација подносиоцу, израда пријемног листа, упућивање на друге службе у Центру или ван Центра.

Корисници, установе, организације и др. могу се Центру обратити и електронским путем (мејлом) у ком случају се поступа исто као и да је захтев поднет писаним путем. По пријему телефонског захтева од ПУ одмах се одређује приоритет и по истом поступа у складу са Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад.

У канцеларији за материјалну подршку социјални радници обављаће следеће послове: пријем захтева за признавање и обнову права на новчану социјалну помоћ, израда налаза и мишљења по новим захтевима за новчану социјалну помоћ, налаза и мишљења по обновљеним захтевима за НСП, налаза и мишљења везано за разне промене (престанак права, промена носиоца права, броја чланова и др.) као и велики број предлога за утврђивање потребе за додатак за помоћ и негу другог лица, телесног оштећења, радне способности корисника НСП код којих постоје индикације за наведено. Примена новог програма рада „Социјална карта“ и решавање нортификација су највећим делом усмерени на ову службу и канцеларију за материјалну подршку. Важно је истаћи ангажованост социјалних радника у изради предлога за народну кухињу, пакете хране и хигијене, спискова за лица која су корисници по захтеву других институција и организација и друге документације у циљу помоћи корисницима.

У 2023. години од управно – правних послова обављаће се следеће: израда решења (старатељство, новчана социјална помоћ, додаток и увећан додаток за помоћ и негу другог лица,) закључака, записника, као и израда тужби, предлога за покретање ванпарничних поступака, као и учешће правника у раду стручног тима, процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне и старатељске заштите у сарадњи са другим стручним радницима, издавање разних врста потврда и уверења и другим пословима где је неопходна консултативна подршка правника.

Наставиће се вођење већ постојећих евиденција (старатељске књиге, усвојитељске књиге, издржавана лица, евиденција о изреченим мерама заштите од насиља у породици, евиденција лица пријављених на адреси ЦСР Чачак и друге евиденције у складу са законом).

У наредној години очекује се прелазак на нови Информациони систем (СОЗИС) који развија надлежно министарство тако да је неопходно планирање свих неопходних активности од преноса базе података до обуке запослених а да то не доводи до прекида у раду и застоја.

Обука запослених је поверена стручном раднику на пословима планирања и развоја и раднику информатичке струке који је ангажован на привременим и повременим пословима а

финансира га локална самоуправа. Тако да се очекује паралелан рад у два информациона система и због тога је неопходна добра анализа и планирање.

Неопходно је обавити све припреме и подешавања на постојећој опреми и успешно имплементирати нови Информациони систем и кренути у његову примену. Посебно отежавајућа околност је и што нови Информациони систем није у потпуности препознао све специфичности локалних самоуправа и није их за сада пројектни тим имплементирао у систем. Због свих ових тешкоћа а због захтева који се јављају према Центру у току године од стране локалне самоуправе, министарства и других установа, организација и специјализованих тела као и НВО-а и у наредној години наставиће се рад у постојећем информационом систему „Интеграл“ који користи преко 100 центара за социјални рад у Републици Србији.

Центар учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите и иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема и обавља и друге послове у области социјалне заштите, у складу са законом и другим прописима. Планирање је један од битних аспеката рационалнијег трошења ресурса и средстава а све у циљу адекватније заштите посебно осетљивих група корисника.

По усвајању националне Стратегије социјалне заштите која је у изради и чије се усвајање очекује 2023. године, неопходно је анализирати постојеће годишње планове свих установа у области социјалне заштите на нивоу града и донети нову Стратегију социјалне заштите за период од пет година. Израда стратегије је у надлежности локалне самоуправе али значајну улогу у изради има Центар као кључна установа социјалне заштите. Центар је спреман да своје људске ресурсе и искуства из писања претходних стратегија пренесе на будући радни тим и успешно реализује постављене задатке и циљеве овог изузетно важног стратешког документа.

5. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРАВА И УСЛУГА У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ ГРАДА

Служба за реализацију права и услуга у социјалној заштити из надлежности града обављаће послове одлучивања у првом степену о правима утврђеним Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити из надлежности града Чачка, Одлуком о додатној финансијској подршци породици са децом, Правилником о остваривању права и пружању услуга у социјалној заштити из надлежности града Чачка, Правилником о условима обезбеђења и пружања услуге лични пратилац детета, пружаће услуге социјалног рада у поступку решавања о тим правима, исплате новчаних материјалних давања утврђених овим одлукама, као што ће обављати и послове анализе стања у области социјалне заштите из надлежности локалне самоуправе, предлагање и планирање нових или мењање постојећих услуга социјалне заштите или мера материјалне подршке које обезбеђује локална самоуправа.

Права из социјалне заштите из надлежности града Чачка су:

1. **Право на једнократну новчану помоћ** - Право на једнократну новчану помоћ, као вид материјалне подршке, по процени Центра, има појединац или породица који се изненада или тренутно нађу у изузетно тешкој материјалној ситуацији коју не могу самостално да превазиђу. Законом је изричито наведено да износ једнократне новчане помоћи не може бити већи од просечне зараде по запосленом у јединици локалне самоуправе у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата. Број захтева за једнократну новчану помоћ се повећава у области за лечење или тешку материјалну ситуацију у категорији пензионера са

нижом пензијом или инвалиском пензијом, као и старијих лица, која се сама по први пут јављају Центру или их пријављују председници Савета месних заједница нарочито на сеоском подручју.

2. **Право на ванредну новчану помоћ** - Ванредну новчану помоћ могу остварити: породица у којој је несрећним случајем наступила смрт једног или више чланова породице или појединци или породице у којима је члан породице оболео од тешке болести, или појединци или породице који се нађу у другим изузетно тешким ситуацијама, чији просечни месечни приход у месецу који претходи месецу подношења захтева не прелази просечну месечну зараду у Републици Србији у нето износу према последњем објављеном податку органа надлежног за послове статистике. Ова врста помоћи се најчешће одобрава за помоћ приликом лечења, измирење дуговања за струју пред искључење, ради санирања последица елементарних непогода (пожар, поплава, земљотрес и др.) и у другим ванредним и изузетно тешким ситуацијама у којима се нађе појединац или породица.

3. **Право на привремену новчану помоћ** - привремену новчану помоћ остварују појединци, односно породица у стању социјалне потребе, који због неиспуњавања једног од кумулативних услова за остваривање права на новчану социјалну помоћ исту не могу да остваре. Најчешћа сметња за остваривање права на новчану социјалну помоћ је власништво над пољоприведним земљиштем у површини преко 0,5 хектара или отуђење непокретне имовине, престанак радног односа...

Новчана помоћ која се на овај начин опредељује је најважнији извор прихода за сиромашне породице, једночлане породице, вишечлане породице са старијим члановима или особама са инвалидитетом које нису способне за рад или члановима са менталним сметњама а коју породице користе годину дана. Важна карактеристика ове врсте помоћи је што она омогућава остварење других врста помоћи које обезбеђује локална самоуправа, као што је право на једнократну новчану помоћ, право на бесплатан школски прибор, право на помоћ у природи – огрев и друго.....

4. **Право на опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу** - Лицу које се упућује на смештај у установу социјалне заштите или другу породицу може се обезбедити најнеопходнија опрема коју само не може да обезбеди а исту му не могу обезбедити ни сродници који су, према прописима о породичним односима, дужни да учествују у његовом издржавању, уколико то право не могу да остваре по другом основу. Најчешће се примењује када су у питању дугогодишњи корисници Центра приликом домског смештаја.

5. **Право на помоћ у природи** - Под помоћи у природи у смислу ове одлуке подразумевају се: огрев, одећа, обућа, средства за хигијену, животне намирнице, уџбеници, школски прибор и опрема за школу, поклон пакетићи за материјално угрожену децу и друге нужне потребе корисника Центра. Ове врсте помоћи се планирају у складу са кретањем броја корисника, а активности у погледу ове врсте помоћи спроводе се у другој половини године.

6. **Право на делимичну накнаду трошкова комуналних услуга** - Под комуналним услугама подразумевају се услуге: испоруке воде и употребе канализације, испоруке топлотне енергије и изношења смећа. Право на делимичну накнаду трошкова комуналних услуга могу остварити корисници новчане социјалне помоћи, хранитељске породице и лица која испуњавају услове по подацима из социјалне карте под условом да станују у властитом стану или у стану покојних родитеља.

7. **Право на накнаду трошкова сахране** - Бесплатно се сахрањују лица без прихода смештена у установу социјалне заштите или другу породицу за чији смештај трошкове сноси буџет Републике Србије, корисници права на новчану социјалну помоћ, лица неутврђеног идентитета, лица која немају сроднике који су по закону обавезни на издржавање, лица која имају сроднике за које је Центар за социјални рад утврдио да се налазе у стању социјалне

потребе, лица непознатог пребивалишта/боравишта, која се у тренутку смрти нађу на подручју града Чачка.

8. **Право на накнаду трошкова екскурзија, летовања и зимовања материјално угрожене деце** - Деци из породица које су корисници права на новчану социјалну помоћ, деци без родитељског старања и деци из породица које се налазе у тешкој материјалној ситуацији Центар за социјални рад по процени може одобрити, у целини или делимично, покриће трошкова организованих екскурзија, летовања или зимовања према ценовнику који доставља школа која организује екскурзију, уколико то право не могу да остваре по другом основу.

9. **Право на трошкове школовања материјално угрожене деце и деце са сметњама у развоју** - Трошкови школовања, смештаја и превоза може се одобрити за децу из материјално угрожених породица која могу да се оспособе за одређено занимање.

10. **Право на новчану помоћ незапосленим породиљама** - Породиљама које се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање као незапослена лица, припада месечна накнада за бригу о детету у износу од 20% од просечне зараде у Републици Србији у нето износу према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, до навршених 12 месеци живота детета. Ова стимулативна мера коју обезбеђује локална самоуправа представља једну од важнијих мера популационе политике коју спроводи град Чачак од 2013. године.

11. **Право на бесплатан оброк у народној кухињи** - Право на бесплатан оброк имају породице које су корисници права на новчану социјалну помоћ као и друга лица у стању социјалне потребе, по стручној процени Центра за социјални рад, а на основу усаглашеног плана активности народне кухиње за сваку наредну календарску годину између Центра, Црвеног крста и Градске управе надлежне за послове друштвених делатности. Поступак спремања и поделе бесплатних obroка народне кухиње организује и спроводи Црвени крст а по предлогу Центра за социјални рад Града Чачка. На списку корисника за новембар месец 2022. године налазило се 267 породица што укупно чини 626 корисника. Оно што већ дуже време истичемо а што посебно забрињава да **217 деце** користи бесплатан оброк у народној кухињи или сваки трећи корисник бесплатног obroка у народној кухињи је дете.

12. **Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица** - Социјално угроженим лицима се дају у закуп на одређено време станови чији је корисник Центар за социјални рад града Чачка. Решењем Скупштине града Чачка о преносу права коришћења на становима Градској стамбеној агенцији Чачак је пренето право коришћења на 34 стана у објектима у ул. Браће Гудурић, Приштинској и Данице Марковић којим Градска стамбена агенција од 2021. године управља, одржава и врши надзор у вези са коришћењем и одржавањем истих. Центар за социјални рад града Чачка располаже са још 6 станова у улицама Приштинска, Данице Марковић, Обилићева, за које је поступак уписа у јавну својину у току, а које користе корисници новчане социјалне помоћи. У 2023. години Центар за социјални рад ће правна питања, питања око коришћења и одржавања станова, извора финансирања и др. решавати са локалном самоуправом и Градском стамбеном агенцијом у складу са Законом о становању и одржавању зграда. Требало би приступити спровођењу овог закона кроз програме стамбене подршке које дефинише Закон и одредити средства за одржавање станова у буџету града Чачка јер то није могуће кроз буџет Центра.

13. **Санирање и побољшање услова становања социјално угрожених лица** - Помоћ за санирање услова становања Центар за социјални рад може одобрити социјално угроженим лицима, уколико су објекти у којима станују знатније оштећени дејством више силе (пожар, земљотрес, поплава и сл.) и не испуњавају основне услове становања, као и за извођење других радова који омогућавају безбедно коришћење стана. Помоћ за побољшање услова становања Центар може одобрити уколико су објекти у којима станују корисници крајње

неповољни за становање (санирање влаге, прокишњавање објекта уколико исти прокишњава или је урушен, инсталација водовodne или канализационе мреже и сл.). Изузетно Центар за социјални рад одобрава и захтеве за санирање стамбеног објекта у власништву, лицима која се налазе у стању социјалне потребе.

14. Право на комуналне субвенције за породице са троје и више деце и дететом са сметњама у развоју - Одлуком о додатној подршци породици са децом као мери посебног подстицаја рађања породицама са троје и више деце и породицама са дететом са сметњама у развоју утврђено је право на субвенционисање трошкова комуналних услуга. Након измена Правилника о субвенционисању трошкова комуналних услуга породици са троје и више деце и дететом са сметњама у развоју којима је омогућено ширем кругу породица са троје деце да користе субвенције, већи број грађана је остварио ово право и очекује се наставак тренда повећања броја корисника. Субвенционисање трошкова комуналних услуга остварује се за комуналне услуге које врше јавна комунална предузећа чији је оснивач град (ЈКП "Водовод", ЈКП "Чачак", ЈКП "Комуналац, ЈКП "Моравац" или месна заједница (сеоски водовод и канализација, одношење смећа).

Центар након спроведеног поступка процене потреба корисника одлучује о коришћењу услуга социјалне заштите и упућује корисника у Центар за пружање услуга социјалне заштите „Зрачак“ Чачак. Са формирањем ове изузетно значајне установе социјалне заштите додатно су ојачане услуге на територији града и у наредној години сарадња ће се одвијати у складу са најбољим интересом свих корисника.

1. Помоћ у кући за одрасла и стара лица - Услугом Помоћи у кући обезбеђиваће се подршка у задовољавању свакодневних животних потреба у сопственим домовима, како би се унапредио квалитет живота и спречио или одложио смештај у институцију. Помоћ у кући пружа се када нема породичне подршке или је она недовољна, у складу са утврђеним потребама лица која услед немоћи или смањених функционалних способности нису у стању да живе без помоћи других лица.

2. Прихватилиште за незбринута лица и за жртве насиља у породици - Привремени смештај у Прихватилиште за незбринута лица и жртве насиља у породици - је услуга која садржи активности везане за обезбеђивање привременог смештаја, задовољавање основних потреба, приступ другим услугама у заједници и временски ограничене интервенције у кризним ситуацијама.

3. Дневни боравак за децу, младе и одрасла лица са сметњама у развоју – Услугу Дневног боравка пружа Центар за пружање услуга „Зрачак“ деци, младима и одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором и подршком у одржавању и развијању потенцијала. Корисници, односно њихови родитељи/старатељи захтев за пружање услуге подносе Центру који након прибављања и обраде документације и спровођења поступка процене доноси решење о упућивању корисника на адаптациони период, а након обавештења од стране стручног тима „Зрачка“ о успешно завршеном адаптационом периоду, и коначно решење о коришћењу наведене услуге.

4. Персонална асистенција – Услуга се пружа пунолетним лицима са инвалидитетом која остварују право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажвана или активно укључена у друштвени живот заједнице, односно у редовни или индивидуални образовни програм.

5. Лични пратилац детета – Услуга се пружа детету са инвалидитетом, односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникација са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе. Након

поднетог захтева од стране родитеља/старатеља, а на основу мишљења Интерресорне комисије, Центар ће донети решење којим одлучује о коришћењу услуге.

Град Чачак има изузетно значајан сет мера којима се појединцима и породици помаже у превазилажењу тешких ситуација. Средства за социјалну заштиту морају се користити на најефикаснији начин, како би локална заједница, а посебно угрожене групе, добили највише могуће.

Одлучујући о напред наведених 14 права и 5 услуга Центар је током 2021. године спровео 3.414 поступака, до 24.11.2022. године спроведено је 3.214 поступака. Поступак за остваривање права и услуга из Одлуке покреће се на захтев странке, односно њеног законског заступника или старатеља и по службеној дужности. Након пријема захтева, стручни радник на пословима социјалног рада прибавља документацију неопходну за одлучивање, у зависности од врсте права врши теренски обилазак, обавља разговор са корисником и врши процену потреба. На основу његовог налаза доноси се тимски закључак који заједнички сачињавају стручни радник на пословима социјалног рада, стручни радник за управно-правне послове и руководиоца Службе за реализацију права и услуга из надлежности града Чачка. Тимски закључак садржи сумиране резултате процене и налаза, односно податке о подносиоцу захтева, разлоге за покретање поступка, податке о породичној средини и функционисању, домаћинству, приходима, условима становања и другим релевантним статусима корисника. Поступак се завршава доношењем управног акта, односно решењем којим се одлучује о поднетом захтеву, а које израђује стручни радник за управно-правне послове, а доноси га директор Центра.

Током 2023. године наставиће се активности на реализацији пројекта „**Не остављајући никога иза себе**“ – адекватно становање и активно укључивање рањивих друштвених група у Чачку. Носилац пројекта је град Чачак а поред Центра за социјални рад партнери у пројекту су и Градска стамбена агенција, Центар за пружање услуга социјалне заштите Зрачак – Чачак и Иницијатива за развој – ИДЦ. Укупан буџет пројекта је 1.658.586,91 УСД а трајање пројекта са 16 месеци продужено је за девет месеци (јул, 2021 – март, 2023). Пројекат финансира УНОПС у оквиру Програма подрше Европске уније социјалном становању и активној инклузији (<https://social-housing.euzatebe.rs/>).

Општи циљ пројекта је да допринесе социјалној инклузији жена и мушкараца, девојчица и дечака у граду Чачку а који се суочавају са сиромаштвом социјалном искљученошћу, стварањем пристојних животних услова и омогућавањем активног учешћа у друштву.

Специфични циљеви су:

1. Побољшање услова живота младих без родитељског старања који излазе из хранитељског и сродничког старања, жена жртава породичног насиља, Рома, особа са инвалидитетом и локално социјално угроженог становништва из града Чачка кроз адекватна решења и мере активне инклузије.
2. Подршка унапређењу локалних капацитета за социјално укључивање у области социјалног становања, социјалне заштите и грађанског активизма.

Пројектом ће се обезбедити адекватно стамбено збрињавање за 44 породице са приближно 140 појединаца. Изграђена је вишепородична зграда са 12 станова, купљено 9 индивидуалних стамбених јединица, и обновљено 12 постојећих стамбених јединица у власништву породица које живе у неадекватним условима. Предвиђено је објављивање другог јавног позива како би се изабрали корисници до сада недодељених помоћи за куповину 5 кућа и обнову 6 стамбених објеката. Започето пружање мера активне инклузије и психо-социјалне подршке биће настављено и у наредној години.

Влада Републике Србије је 20.01.2022. године усвојила Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022–2026. године и иста је објављена у Службеном гласнику 01. фебруара 2022. године.

Стратегија је усаглашен систем мера, услова и инструмената јавне политике које Република Србија треба да спроведе како би се спречила институционализација, односно смањено број грађана који користе услуге домског смештаја. Стратегија треба да омогући развој услуга социјалне заштите у заједници, што ће допринети да корисници система социјалне заштите којима је потребна интензивнија подршка већину својих потреба задовољавају у природном окружењу. Примарно је усмерена ка особама са интелектуалним и менталним тешкоћама које су у највећем ризику од институционализације и социјалног искључивања.

Основни циљ Стратегије је остваривање права на живот у заједници корисника социјалне заштите кроз процесе деинституционализације и социјалне инклузије. Овај циљ ће се остварити кроз сет посебних циљева и активности које ће кроз развој услуга у заједници, обезбеђивање стабилних извора финансирања и услова за интеграцију, превенирати смештај корисника у институције, односно њихов повратак у локалне заједнице.

Сходно овом стратешком документу организован је радни састанак представника локалне самоуправе, Центра и установе „Зрчак“ на коме је покренута иницијатива за формирање радне групе на нивоу града Чачка за доношење „Стратегије развоја услуга социјалне заштите за град Чачак. Почетком наредне године по именовању стручњака из релевантних установа приступиће се изради овог важног стратешког документа за наш град.

Стручне службе Центра ће и наредне године прикупљати и обрађивати податке и истраживати потребе најугроженијих категорија корисника права и услуга социјалне заштите и пратити њихову реализацију у складу са градском Одлуком, израђивати периодичне, годишње Програме рада и Извештаје.

Стручни радници ће на захтев града узети активно учешће у радним групама и тимовима на доношењу нових као и спровођењу постојећих локалних стратегија и акционих планова. Приликом израде нових и реализације постојећих пројеката на нивоу града било као носиоци или партнери на пројекту ангажоваће се и дати свој допринос на унапређењу система социјалне заштите. Такође ће се на захтеве из надлежних министарстава и струковних удружења укључити у све активности које могу допринети даљем развоју система социјалне заштите.

Систем социјалне заштите има за циљ обезбеђивање минималне социјалне сигурносне мреже за целу популацију и посебно за угрожене групе. Програми социјалне заштите не могу искоренити сиромаштво, али могу и морају бити ослонац за најугроженије, за оне који нису у стању да себи обезбеде елементарне услове за живот. Социјална заштита, дакле, не може отклонити узроке сиромаштва – то је подручје других економских и социјалних политика – али може да се, у извесној мери, носи са последицама постојећег сиромаштва.

Програм донет на седници Управног одбора Центра за социјални рад града Чачка дана 01.12.2022. године, под редним бројем 02-XXII-У-2/2022.

 ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА Драгиша Петковић, Сц.Ст.машински инжењер	 ДИРЕКТОР Бранимирка Радосавчевић, дипл. социолог
--	--